

Redactie:

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

Administratie:

Oudegracht 152
Postbus 114
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

juli/aug 1967

16e jaargang

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

<u>HUMANISTISCH VERBOND</u>	<u>BLZ.</u>
10 jaar Steunfonds Praktisch Humanisme	85
Humanistisch Opleidings Instituut	85
Proeve van de nieuwe grondwet	85
Verbondsraad	85
TV-uitzendingen	85
Radio-uitzendingen weer naar de zondag	85
Verhoging abonnementsprijzen	85
Afscheid P. van der Vliet	86
<u>RADIOLEZINGEN</u>	86
<u>HUMANITAS</u>	
Jeugdwerk moet preventief zijn (Het Vrije Volk)	87
De image van Humanitas (Rotterdamsch Parool)	87/88
Gerrit Spronkershuis (Techn.Gids voor ziekenhuis en instelling)	88
<u>HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING BEJAARDEN</u>	
Bouw van het H.A.Lorentzhuis (Arnhems Dagblad)	89
<u>INTERNATIONAAL NIEUWS</u>	
India	89
Noorwegen	89
Australië	89
Vijfde jaarconferentie van de British Humanist Association	89
<u>VAN ALLE KANTEN</u>	
Humanisten streven naar samenwerking (Delftsche Courant)	90
" " (De Tijd)	90
Bihar-project (De Tijd)	90
Komende congressen (De Tijd)	90
IHEU en Wereldraad van Kerken (Algemeen Handelsblad)	90/91
Interview met Prof.J.P.van Praag (Hervormd Nederland)	91
Christelijke humanisme (P.C.Hooftprijs voor Anton v.Duinkerken)	91/92
HIRO-Allerlei (Winschoter Courant)	92
HIRO (Trouw)	92/93
Humanitaire (IJmuider Courant)	93
Wind uit de zeilen (Volkskrant)	93
Samenwerking Israelacties (Volkskrant)	93
" " Dordrecht	93
" " Voorburg (Haagsche Courant)	94
" " Arnhem (Arnhems Dagblad)	94
Ongewenste kinderen (Friese Koerier)	94
" " (Elseviers Weekblad)	94
Twintig jaar Zwinglibond (Hengelosch Dagblad)	94/95
Boekbesprekingen	95

HUMANISTISCH VERBOND

10 jaar Steunfonds Praktisch Humanisme

Op 27 september zal de Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme tien jaar bestaan. In die tijd heeft het uit vrijwillige bijdragen van voornamelijk niet-leden een bedrag van f. 726.000,- aan het Verbond ter beschikking kunnen stellen. Met dit geld wordt een groot deel van de kosten voor geestelijke verzorging en vorming betaald.

Het tot nu toe in 1967 ontvangen bedrag vertoont tegenover vorig jaar een kleine achteruitgang, maar het bestuur van het Steunfonds heeft hoop, dat velen in de jubileummaand met een extra-gift zullen komen.

Humanistisch Opleidings Instituut.

De nieuwe cursisten voor het studiejaar '67/'68 zullen op een weekend-bijeenkomst met elkaar en een deel van de docenten kunnen kennismaken. Het vindt plaats op 2 en 3 september in Woudschoten bij Zeist.

Proeve van de nieuwe grondwet

Het hoofdbestuur heeft een aantal deskundigen verzocht hun oordeel over de proeve van de nieuwe grondwet te geven. Aan de hand hiervan zal een brief aan de Minister van Binnenlandse Zaken worden gezonden waarin opmerkingen en wensen van de kant van het Humanistisch Verbond worden weergegeven.

Verbondsraad

De meeste leden voor deze Raad, die op het congres in april werd ingesteld zijn inmiddels door de gewesten aangewezen. Het plan bestaat de eerste vergadering op 28 oktober te houden.

TV-uitzendingen

Behalve de inmiddels plaats gevonden uitzending op 11 september over de geestelijke verzorging bij de strijdkrachten, zullen in 1967 nog een drietal uitzendingen plaats vinden en wel op 16 oktober, 6 november en 4 december.

Radio-uitzendingen weer naar de zondag

Tenzij er nog een wijziging komt ziet het er naar uit, dat vanaf 1 oktober het Verbond terugkeert op de zondagmorgen en wel van 9.45-10.00 uur op de zgn. niet confessionele zender. Daarmee vervallen dan de uitzendingen op de maandag- en vrijdagavond.

Dit betekent, dat de stem van het H.V. weer te beluisteren zal zijn op de dag en tijd waar ze gedurende 20 jaar te horen was, maar vorig jaar door moeilijkheden bij de zendtijd-verdeling moest verdwijnen.

Verhoging abonnementsprijzen

Drukkosten en hogere posttarieven noodzaken helaas tot een stijging van de abonnementsprijzen van de periodieken van het Verbond, welke verhoging op 1 januari 1968 zal ingaan.

Afscheid P. van der Vliet

Tijdens een receptie zal in september afscheid genomen worden van raadsman P. van der Vliet, die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt heeft. Hij is niet alleen als raadsman voor de arbeiderskampen werkzaam geweest, maar was ook enkele jaren belast met het hoofdredakteurschap van Mens en Wereld.

∴

RADIOLEZINGEN

1/9 vrij.	22.25 uur:	Kort kommentaar	(Hilversum II)
4/9 ma.	19.40 uur:	J.Bijleveld: Doe het zelf	(Hilversum I)
8/9 vrij.	22.25 uur:	Kort kommentaar	(Hilversum II)
11/9 ma.	22.20 uur:	A. Warburg: Pappa, waarom gaan wij niet naar de kerk?(Hilv.I)	
15/9 vrij.	22.25 uur:	Kort kommentaar	(Hilversum II)
18/9 ma.	19.40 uur:	I.v.d.Willik:Is dat nu werkelijk nodig?(Hilversum I)	

∴

De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk

"HUMANITAS"

Jeugdwerk moet preventief zijn

"Het Vrije Volk" van 7 juli heeft veel aandacht voor het jaarverslag van Humanitas-Rotterdam:

"In Rotterdam wordt in dingen gedacht. In Amsterdam daarentegen heeft men meer te maken met mensen. In dat verband prijst het verslag de inzet van Schiedamse jongeren, die de kans krijgen de "Brandersbuurt" te gaan opknappen.

Voor Humanitas ligt er op het gebied van het jeugdwerk ook een taak. Om maatschappelijk werk te doen is geen specifiek kerkelijke organisatie nodig. Dat is principieel uitgangspunt van Humanitas, "waar iedereen zich thuis kan voelen". "Humanitas is op nagenoeg alle gebieden van het maatschappelijk werk actief.

In het verslag wordt daaraan een uitvoerig inzicht gegeven: gezinsverzorging, reclassering, de problematiek, die door stadssaneringen ontstaat, het bijzonder gezinswerk, het sociaal-culturele werk, de huisvesting met name voor daklozen, waarvoor de stichting te Heem een tehuis wil exploiteren, het kinderbeschermingswerk, en vooral ook: de zorg voor de oudere mens.

De dienstcentra zijn in dat opzicht van grote betekenis en daarbij zou een verdergaande concentratie van reeds bestaande diensten in de wijken moeten plaatsvinden."

De image van Humanitas

Het Rotterdamsch Parool van 6 juli schrijft onder deze titel, naar aanleiding van een passage in bovengenoemd jaarverslag:

"In de praktijk van het dagelijks leven is ons gebleken, dat het begrip "buitenkerkelijkheid" aanleiding kan geven tot misverstanden. Vroeger werd bij buitenkerkelijkheid gedacht aan "niet aangesloten zijn bij een kerkgemeenschap". Helaas wordt Humanitas - nu nog in 1967 - vaak aangezien als een club van anti-kerkelijken, een organisatie met een negatieve doelstelling. Aldus wordt zowel binnen, als buiten de vereniging een bekrompenheid van geest aan de dag gelegd, die men eigenlijk confessionele organisaties verwijt. Als men Humanitas opvat in de betekenis van "niet noodzakelijk vindend dat maatschappelijk werk een specifiek kerkelijke organisatie vereist" dan is er sprake van een veel ruimer uitgangspunt."

onder meer dit als reactie:

"Ik verdenk Humanitas er wel eens van, dat zij zich extra inspant voor de kerkelijken om toch maar vooral te laten zien, dat buitenkerkelijken beslist niet anti-kerkelijk betekent. Opmerkelijk in dit verband is het feit, dat de bewoners van de bejaardentehuizen zo precies naar geloofsrichting worden opgeteld.

Op dit moment valt natuurlijk moeilijk uit te maken welk image Humanitas nu eigenlijk draagt: een club van anti-kerkelijken of - zoals boven gesignaleerd - een neutrale club die zo lief is voor kerkgangers. Humanitas zou er, geloof ik, zelf wat aan kunnen doen om het werkelijke beeld van deze organisatie over te

brengen op het publiek: helemaal niet meer zeuren over buitenkerkelijkheid of anti-kerkelijkheid. Artikel twee van de statuten zou kort en krachtig moeten luiden: De vereniging stelt zich ten doel het verrichten van maatschappelijk werk. Verder niets. Ook de passage waarin staat dat "in het bijzonder wordt gedacht aan de buitenkerkelijken" zou moeten worden geschrapt.

En als iemand bijvoorbeeld zou vragen hoeveel geloofsgebonden bejaarden er in de Humanitas-tehuizen wonen zou het antwoord moeten luiden: "Dat weten we niet".

Dit artikel 2 luidt:

"De vereniging stelt zich ten doel het verrichten van maatschappelijk werk in de ruimste zin en staat daarbij open voor allen die behoefte gevoelen aan een tegemoet treden vrij van elke leerstelling, waarbij in het bijzonder gedacht wordt aan de buitenkerkelijken."

De "Technische Gids voor ziekenhuis en instelling" van 22 mei bespreekt het derde bejaardencentrum van Humanitas, het Gerrit Spronkershuis, te Rotterdam; over het opnamebeleid dat gevolgd werd, schrijft men:

"Het is misschien wel interessant te vertellen dat Humanitas bij de toelating van de bewoners van het Gerrit Spronkershuis in nauw overleg met de gemeentelijke sociale dienst een systeem heeft toegepast, waarbij uitsluitend is gelet op de behoefte aan verzorging van de gegadigden. Volgens dit systeem wordt om te beginnen aan de hand van een aanmeldingsformulier getracht inzicht te krijgen in de situaties van de betrokkenen. Op grond hiervan komt een eerste selectie tot stand.

Vervolgens stellen maatschappelijk werksters een nader onderzoek in. De resultaten daarvan worden besproken in een team van deskundigen dat rekening houdt met een aantal aspecten, die voor de opnemng van betekenis zijn.

Hierbij valt o.a. te denken aan de verzorgingsmogelijkheden van het tehuis - die voor een belangrijk deel worden bepaald door de omvang en de kwaliteit van de personeelsbezetting -, de aard van de te vormen samenleving in het gebouw en de inpassing van de betrokkene in deze samenleving.

Na deze tweede selectie volgt een keuring door een geriater. Wanneer deze keuring een goede uitslag geeft, kan opnemng in het bejaardentehuis volgen. De leiding van het tehuis neemt dan contact op met de gegadigden om hen behulpzaam te zijn bij de voorbereidingen tot de intrede in het tehuis."

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING BEJAARDEN

Uit het Arnhems Dagblad van 1 juni:

"Zeer binnenkort zal een begin gemaakt worden met de uitvoering van de bouwwerkzaamheden aan het "H.A. Lorentzhuis" op een stuk grond van 175 bij 155 meter tussen Rijnstraat, Merwedestraat, Waterstraat en President Kennedylaan in Velp-zuid, in opdracht van de Humanistische Stichting voor huisvesting van bejaarden. Na deze bouw, die een verzorgingstehuis en een complex van 30 aangrenzende woningen voor zelfstandige bewoning, plus een grote kinderspeelplaats ten algemene nutte omvat, zullen nog twee grote bejaardentehuizen verrijzen waarna de grens van bejaardenvestiging in de gemeente Rheden bereikt zal zijn.

Grote waarde hecht de stichting aan de activering van de zelfwerkzaamheid van de toekomstige bewoners, zodat een leefbare gemeenschap ontstaan zal. De leiding van het tehuis zal daar straks op afgestemd moeten zijn. Men zoekt voor dit doel naar een specifieke kracht. De grote vraag waarvoor het bestuur van de stichting zichzelf stelt is, hoe men straks binnen de grenzen van dit bejaarden-centrum, een maatschappelijk menswaardig bestaan kan creëren. Hier ligt een reëel aspect van de plannen. Het ontwerp en de bouw van het centrum, zijn daar nauw op afgestemd."

..

INTERNATIONAAL NIEUWS

In India bestond op 4 april jl. het blad "The Radical Humanist" 30 jaar, het werd opgericht door M.N. Roy in 1937, toen de strijd om de onafhankelijkheid begon. Het blad droeg toen de naam "Independent India" en zag zich als taak gesteld het volk in te wijden in de principes en methoden van zelfbestuur.

In Noorwegen kon de Human Etisk Forbund overgaan tot het stichten van drie nieuwe groeperingen, nl. in Bergen, Trontheim en Vestfold.

In Australië vond de tweede jaarbijeenkoms plaats in Melbourne tijdens de Paasdagen, er werden vergaderingen gehouden waar onderwerpen als opvoeding, vrijheid en sexuele problemen besproken werden.

De vijfde jaarconferentie van de British Humanist Association vond plaats in de maand juli in Nottingham. Tolbert Mc Carroll, secretaris van de IHEU en algemeen voorzitter van de American Humanist Association en het Parlements lid Arthur M. Palmer waren de gastsprekers.

(uit International Humanism, zomer 1967)

..

VAN ALLE KANTEN

Humanisten streven naar samenwerking

Vrijwel alle dagbladen in Nederland publiceerden het uitgebreide persbericht, vrijgegeven naar aanleiding van mogelijke samenwerking met de Wereldraad van Kerken. De Delftsche Courant van 15 juli schreef:

"De internationale humanistische organisatie, IHEU, verwacht binnenkort te komen tot technische samenwerking met de Wereldraad van Kerken. De Wereldraad heeft hiertoe kortgeleden contact gezocht. Iheu-voorzitter prof.dr. J.P. van Praag vertrok gisteren naar Genève, waar hij de Wereldraad zal polsen over de voorwaarden waarop economen, sociologen en andere experts van de kant van de Iheu zouden deelnemen aan internationale protestantse projecten. Tot de beschikbare experts behoort de Duits-Amerikaanse psychiater dr. Erich Fromm."

In "De Tijd" van 15 juli lezen wij o.m.:

"Al deze vormen van samenwerking zijn onlangs aan de orde geweest op de bijeenkomst van afgevaardigden van zes nationale humanistische organisaties, aangesloten bij de IHEU. Op deze bijeenkomst heerste volgens de directeur van een der Amerikaanse organisaties, Tolbert Mc Carroll, "algemene overeenstemming over de belangrijkste onderwerpen".

Deze onderwerpen omvatten, naast de dialogen met andersdenkenden, ook het deelhebben aan de taken, die voortvloeien uit het lidmaatschap van de UNESCO. Zo zullen internationaal georganiseerde Humanisten hun bijdrage leveren aan "het jaar van de menselijke rechten", waarvoor 1968 is aangewezen door de Verenigde Naties. In dit kader zal de Britse organisatie volgend jaar de nadruk leggen op rassenintegratie. De Amerikaanse afdeling probeert dan haar regering te brengen tot het aanvaarden van het genocideverdrag, voorgesteld door de V.N.. Het Humanistisch Verbond in Nederland heeft wat dit betreft overleg gepleegd met de Vereniging voor internationale rechtsorde."

Hetzelfde blad noemde ook het Biharproject:

"Geïnspireerd door de internationale landbouw- en voedselorganisatie FAO heeft de IHEU in de Indiase deelstaat Bihar een ontwikkelingsproject ter hand genomen. Dit voorziet in werkvoorziening, herstellwerkzaamheden en verbetering van het onderwijs. Nederlandse Humanisten hebben voor dit langlopende project f 75.000 bijeengebracht."

En besloot met mededelingen over komende congressen:

"Op grote conferenties wil het internationale Humanisme acte de présence geven. In juli 1968 gaan de Humanisten in Hannover een week lang discussiëren over "leefbaarheid en menselijke vervulling". Later in dat jaar komen Aziatische Humanisten bijeen in New Delhi. Het vijfde internationale congres, over drie jaar in Boston te houden, staat in het teken van het "mens-zijn in het jaar 2000"."

Het Algemeen Handelsblad van 13 juli daarentegen meende naar aanleiding

van deze bijeenkomsten en besprekingen te moeten opmerken:

"De Humanisten hebben op hun vergadering van de Internationale organisatie IHEU kenbaar gemaakt dat contact is gezocht met de Wereldraad van Kerken voor deelneming aan internationale Protestantse projecten op maatschappelijk niveau. Dat wordt dan een buitenkerkelijke binnenkerkse samenwerking op basis van humanistisch vrij denken volgens de christelijke basisformule van de Wereldraad. Het doet denken aan die kardinaal, die wel bij de duivel te biecht wilde, als hij maar jurisdictie had."

Hervormd Nederland van 22 juli publiceerde een lang interview met Prof. J.P. van Praag over het gesprek met de Wereldraad, wij citeren hieruit:

"De professor beschrijft de relaties van de humanisten met Rome en met Reformatie als "tweevoudig, een heel typische mengeling van attractie en afstoting naar beide kanten". Bij Rome: verwantschap ten aanzien van de mens, van de natuur, maar tot voor kort als tegenstelling de hiërarchische opbouw; bij de Reformatie andersom, verwantschap door de nadruk die er ligt op het individuele geweten, maar in de theologie, geen waardering voor de mens, voor het culturele. "Die tradities, bij de een het hiërarchische en bij de ander het a-culturele, zijn sinds kort wederzijds doorbroken". Rome, althans de katholieke kerk, biedt de professor het beeld van een groep die met grote gretigheid iedere kans op een gesprek pakt; in reformatorische kring gaat het nu kalmer. Indruk over Genève: "het werd nooit uitgesproken, maar ik kon me toch niet onttrekken aan de indruk dat men daar zit in een sfeer van laat-ons-maar..." Vast aan verantwoordelijkheid en werk, wel zeer gevarieerd doende en wel naar de wereld gericht, maar toch met iets beslotens; een indruk van: er is een sterke ontwikkeling achter de rug en we zijn druk bezig. Maar de professor stelt voorop: "Niet in de persoonlijke sfeer!"

En het slot:

"De professor is terug uit Genève; er zijn ginds afspraken gemaakt om te zien wat er concreet gebeuren kan; er komt misschien een kleine conferentie, "maar niets opzienbarends", zegt hij. Verkenning, verkenning; op weg naar de herkenning. Erkenning?, dat is nu wel voor elkaar. Hij vertelt met een glimlach dat die erkenning met minder pijn had kunnen gebeuren, als het Verbond zo ondeugend zou zijn geweest zich bij de overheid indertijd lakoniek te melden als kerkgenootschap; voor dat begrip kerkgenootschap bestaat namelijk geen definitie!" Maar het Verbond greep die goedkope kans niet."

Christelijk humanisme

Bij de uitreiking aan prof. Anton van Duinkerken van de Staatsprijs voor Letterkunde, de P.C. Hooftprijs, heeft minister Marga Klompé een voortreffelijke rede gehouden, waarin zij meer deed dan alleen de kwaliteiten van Van Duinkerken uitmeten. Voor ons lijkt deze zinsnede uit haar rede van belang:

"De minister vroeg speciaal aandacht voor zijn christelijke humanisme. Zij vroeg zich af, of niet met de benaming humanist zou kunnen worden

volstaan. Het was naar haar mening voldoende een mens, die zich met Christus verbonden weet, human te noemen; niet, dat Van Duinkerken zich bescheidenlijk en op het gepaste ogenblik geen christen zou durven noemen - daar zijn bewijzen voor - maar het humanisme is naar mijn mening - aldus de minister - niet het bezit van niet-christenen uitsluitend. Omgekeerd zouden alle ware christenen altijd en overal humanisten genoemd moeten kunnen worden."

HIRO - Allerlei

HIRO wil zeggen: Humanitaire Idealistische Radio Omroep en wie enigszins bekend is met het feit, dat alles wat de woorden human, humanistisch, humanitair omvat, door Jan Publiek veelal in verband wordt gebracht met het Humanistisch Verbond. Het zal daarom onvermijdelijk zijn, dat er in het begin verwarring ontstaat bij kijker en luisteraar, al zal uit de programma's wel rap blijken dat er enig verband tussen HIRO en HV geen sprake is. De Winschoter Courant van 25 juli doet uit de doeken wie en wat de HIRO vormen:

"Ook de HIRO is een oude bekende. De Humanitaire Idealistische Radio Omroep maakt na ruim 27 jaar een come-back met verreweg de meeste zendtijd van alle zeven mini-zuiltjes: een half uur per week op de radio en twee uur televisie per jaar. In 1928 al zond de HIRO regelmatig een half uur per week uit. Dat duurde tot 1940. De Duitsers beslisten dat de HIRO uit de ether moest verdwijnen. In de periode tussen 1928 en 1940 beschikte men zelfs over een eigen kantoortje te Hilversum.

De HIRO moet twintig organisaties aan het woord laten, die van tijd tot tijd allemaal hun zegje moeten kunnen doen. Enkele daarvan zijn: de Soefibeweging, de Nederlandse vegetariërsbond, de Anti-vivisectiestichting, Nederlandse vereniging van spiritisten, Anti-tabakvereniging, Mazdaznan-beweging, Nederlandse boeddhistenvriendenkring, Vereniging voor natuurgeneeswijze en de Theosofische vereniging."

HIRO-voorzitter is thans minister Witteveen en het woord vriendjespolitiek viel snel, vooral omdat men er qua tijdindeling helemaal zo slecht niet afkwam; als we vergelijken met de ons toebedeelde tijd, dan zien we dat de HIRO tweemaal zoveel zendtijd heeft en 5 minuten meer voor de t.v. als het H.V.. De Katholieke Radio-en Televisiegids van 23 juli sprekend over het bezoek van prof. Witteveen aan de Radioraad schrijft:

"Prof. Witteveen vroeg een half uur radio per week. Dat hebben we ook gekregen. Hij zei dat hij over televisiezendtijd niet wilde praten, omdat hij dacht dat de HIRO daar toch niet voor in aanmerking zou komen. Dat viel mee, we kregen twee uur per jaar. Maar wat we op de t.v. gaan doen weten we echt nog niet."

En dit blad neemt dan tenslotte uit een interview met Trouw deze uitspraken over:

"Hoeveel leden we precies hebben. Dat kan ik niet precies zeggen. Ik schat zo'n 200. 'tIs niet veel, maar we mogen niet vergeten, dat de HIRO 22 jaar latent heeft bestaan. Zelfs de Radioraad vond 200 leden nog veel... Met die zendtijdverdeling is het een beetje vreemd gegaan. De vegetariërs, die bij ons zijn aangesloten, hebben achter onze rug nog eens apart zendtijd aangevraagd. Die is ze

geweigerd, maar de Vrijmetselaars, die ook lid van de HIRO zijn, hebben ook apart zendtijd aangevraagd en wel gekregen."

De IJmuider Courant van 12 juni geeft overigens een typisch voorbeeld van de verwarring rond dat woordje: Humanitaire, het zegt:

"Dr. Klompé is trouwens toch gul met zendtijd. Zij liet de sexuele hervormers, de humanisten, de morele herbewapeners en de naamloze bond toe tot de ether. Wanneer komen aan de beurt de reclassering, de kruisverenigingen, de coöperaties, de heemschut, de ruilverkavelaars, de delta-plan uitvoerders, de federatie van erkende vakcentrales, de federatie van niet-erkende vakcentrales, het werkgeversverbond, de gezamenlijke VVV's, etc.etc.? Kan gezellig worden!"

Wind uit de zeilen

Om nog een beetje in de ether-hoek te blijven, bij de nieuwe zendgemachtigden, die vanaf 1 oktober mogen verzorgen, behoort ook de vereniging "De Vrije Gedachte". In de Volkskrant van 22 juni lezen wij daarover:

"Voor de oorlog had de vereniging van vrijdenkers (toen nog Dageraad) 20.000 leden; nu nog amper duizend. Het Humanistisch Verbond heeft ons veel wind uit de zeilen genomen. Het verschil tussen hen en ons is dat zij naast de kerken staan en wij lijnrecht er tegenover. Aldus secretaresse mevrouw van Linschoten. Overigens werken humanisten en vrijdenkers wel weer samen in een stichting voor huisvesting van bejaarden, die met subsidie van het rijk een aantal bejaardentehuizen heeft opgezet."

Samenwerking Israelacties

Ten tijde van de hulpacties voor de staat Israel zijn er in tal van plaatsen samenwerkende comité's tot stand gekomen bestaande uit vertegenwoordigers van kerken en gemeenschappen van het Humanistisch Verbond, enkele willen wij hier "voor de historie" vastleggen, uit de Volkskrant van 12 juni over De Bilt:

"Op maandag 12 juni zal in het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid in De Bilt een bijeenkomst worden gehouden voor hulp aan Israël. De avond is georganiseerd door de oecumenische raad van kerken en het Humanistisch Verbond in De Bilt."

Over Dordrecht

"In de Grote Kerk in Dordrecht is zaterdagmiddag een demonstratieve pro-Israël-bijeenkomst gehouden. Burgemeester Mr. J.J. van der Lee, preees de geest van het Israëliësch volk, "dat een indrukwekkend voorbeeld geeft aan de ontwikkelingslanden en waaraan de Arabische volkeren zich dan ook zouden moeten spiegelen". Voorzitter van het Humanistisch Verbond dr. P.J. van Praag zei onder meer dat de ontwikkeling van de Arabische landen geremd wordt door de haat die zij jegens Israël koesteren. Die haat heeft hen de verplichtingen van het lidmaatschap van de Verenigde Naties doen vergeten. Tenslotte sprak namens de kerken in Dordrecht de hervormde predikant ds. J.A. van der Meiden. Hij merkte onder meer op dat het, als teruggedacht wordt aan het leed dat in de oorlog over de joden kwam, onmogelijk is neutraal te zijn."

Over Voorburg (uit de Haagsche Courant van 22 juni)

"Een te elfder ure uit de grond gestampt comité, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende Voorburgse kerkgenootschappen en van het Humanistisch Verbond, heeft op de avond van donderdag 8 juni jl. een inzameling gehouden voor Israël.

In alle kerkgebouwen, diverse scholen en in het gemeentehuis werden spontane medewerking van het gemeentebestuur en personeel van openbare werken stembussen geplaatst, waat de bevolking een bijdrage in kon deponeren. De bus in het gemeentehuis is nadien nog enkele dagen blijven staan.

Deze week is de inzameling afgesloten met een totaal bedrag van f 15.899,28. "

Over Arnhem vertelt het Arnhems Dagblad van 18 juni dat de voorzitter van de gemeenschap Arnhem, de heer R. van Sluyters in het comité Hulp aan Israel zitting nam en over Den Haag bericht de Nieuwe Limburger van 6 juni dat de heer J. Pasman, directeur van het Humanistisch Verbond tijdens een bijeenkomst in de Grote Kerk met enkele anderen het woord heeft gevoerd.

Ongewenste kinderen

De Groningse arts mevrouw S. Damstra-Wijmenga heeft wel bereikt dat de problemen rond de ongehuwde moeder en haar kind weer eens in het volle licht van de belangstelling zijn komen te staan. Mevrouw Damstra is volgens de Friese Koerier van 8 juli

"ook "geestelijk raadvrouw" van het Humanistisch Verbond. Reeds toen ze in Bakkeveen een huisartsenpraktijk uitoefende (van 1950-55) kreeg ze de reputatie van een vrouw die onbaatzuchtige hulp en steun verleende aan aanstaande ongehuwde moeders."

Uit een interview met Elseviers Weekblad van 29 juli citeren wij nog:

"De oproep van de Groningse arts mevrouw S.M.L. Damstra-Wijmenga (44) die via een Open Brief ongehuwde moeders smeekte hun baby's liever te vondeling te leggen ("Deponeer ze maar bij mij op de stoep") dan te doden, heeft de Nederlandse Federatie van Instellingen voor Ongehuwde Moeders en haar kind (FIOM) overwerk gezorgd. Naar aanleiding van uitspraken van mevrouw Damstra in de trant van "de aanstaande ongehuwde moeder weet niet tot welke instantie ze zich moet wenden," werd in grote haast een brochure gedrukt welke verspreid zal worden onder artsen, kerkelijke en sociale instellingen. Mevrouw Damstra wordt daarmee ten dele verlost van de mogelijkheid dat ongehuwde aanstaande moeders, zoals zij suggereerde, hun kind in plaats van te doden bij haar op de stoep leggen."

Twintig jaar Zwinglibond

Het Hengelosch Dagblad van 19 juli meldt:

"Volgend jaar zal de Zwinglibond in Nederland twintig jaar bestaan. Deze vereniging van "werkelijk vrijzinnigen" is in 1948 opgericht op initiatief van ds. H. van Lunzen en ds. Joh.P. van Mullem met als doel het vrijzinnig geloofselement te versterken. De bond is tegen het invoeren van de kerkorde in de Nederlands Hervormde Kerk. Voor-

het 20-jarig bestaan heeft men het plan een grote tweedaagse conferentie te houden in het Evert Kupersoord te Amersfoort op 5 en 6 oktober 1968.

Vooraf wil men trachten de aandacht van de jongeren te krijgen, waartoe men op deze conferentie aan de orde zal stellen: "De verhouding van het vrijzinnig christendom en het humanisme".

Ds. J. G. Jacobs, voorganger N.P.B. Den Haag, zal de gesprekspartner voor het vrijzinnig christendom zijn, terwijl prof. Garnt Stuiveling als voorzitter van het Humanistisch Verbond gevraagd is.

Opperrabijn J. Soetendorp spreekt over "Modern liberaal jodendom" en de heer A. Viruly, vlieger-schrijver, over de Franse schrijver Antoine de Saint-Exupery."

Boekbesprekingen

Zowel het boek van Constandse als de brochure Jezus van Nazareth blijven de aandacht trekken. Het Veluws Dagblad nam een uitvoerige bespreking op over Constandse's "Geschiedenis van het humanisme in Nederland" en noemde het een "zeer objectief en systematisch boek":

"Dr. Constandse, een bekwaam journalist, is gedurende veertig jaren een der beste pennevoerders onder de vrijdenkers geweest. Vooral omdat hij het niet zocht in de emotionele sfeer maar objectief wenste te blijven.

Vandaar dat dit boek (een paperback-uitgave) al bij voorbaat het odium van betrouwbaarheid heeft. In dit werk is Constandse niet als de apologeet bezig; hij komt de lezer het humanisme niet aanpraten, hij geeft alleen een relaas van de feiten waarvoor hij op intelligente wijze de verbindende tekst schrijft.

Zodoende krijgen wij een doorgaande geschiedenis van de humanisten en het humanisme hier te lande, te beginnen bij de middeleeuwen en eindigend in onze dagen met de "God-is-dood"-theologie."

De Nieuwe Haarlemsche Courant van 24 juni meent:

"Het tweede en derde hoofdstuk zijn het best geslaagd. De schrijver behandelt hier een materie, waarmee hij zeer vertrouwd is, zoals Spinoza, van Vloten, Multatuli, Busken Huet, Allard Pierson en Domela Nieuwenhuis. Het belangrijke hoofdstuk over onze eigen eeuw is minder geslaagd. Het best zijn de paragrafen, die rechtstreeks het niet-godsdienstig humanisme behandelen: atheïstische socialisme, de vrijdenkersbeweging, het Humanistisch Verbond. Minder geslaagd zijn de paragrafen over interne ontwikkelingen binnen het Christendom: de ontmythologisering, "God is dood". De schrijver geeft zich alle moeite deze ontwikkelingen objectief te schetsen, maar er komt niet uit de verf, waarom christenen zich met ontmythologisering bezighouden."

De Nieuwe Linie van 22 juli publiceerde een uitgebreid verslag van het boekje Jezus van Nazareth, wij nemen hieruit over:

"Dit boekje markeert, als we het goed zien, allereerst een proces binnen het humanisme in Nederland. Het maakt een einde aan het gevaar van een gettomentaliteit in eigen kring. Op de tweede plaats duidt het er op dat er in Nederland werkelijke verdraagzaamheid en ernstige aandacht voor elkanders geestelijke achtergronden aanwezig zijn. In sommige opzichten doet deze uitgave denken aan het eveneens onlangs verschenen, veel grotere werk van Gerhard-Szczesny."